

Meerjaren verslag Meldpunt Misbruik

2009 / 2010

Inhoudsopgave

	pagina
1. Van het bestuur	3
2. Het Meldpunt Misbruik	4
Slachtoffers gaan voor	4
Geen doofpotcultuur	4
De kerk een veilige plaats	5
Protocol	5
3. Preventie	6
4. Meldpuntcijfers	7
5. Met het oog op de toekomst	8
6. Financiële verantwoording	9

1. Van het bestuur

Voor u ligt het verslag van Stichting Het Meldpunt over de jaren 2009 en 2010.

Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor het werk dat de medewerkers van het Meldpunt hebben verzet. Mevrouw C. Blijdorp als coördinator en hulpverlener en mevrouw I. van Dongen als PR-medewerker.

Het bestuur is er dankbaar voor dat blijkt dat Het Meldpunt het mogelijk maakt dat slachtoffers van seksueel geweld in kerkelijke relaties hun weg naar het Meldpunt weten te vinden. Dat men er een luisterend oor vindt en erkenning krijgt voor wat hen is overkomen.

Met dit verslag over de jaren 2009 en 2010 willen wij u informeren over de werkzaamheden die er zijn verricht en over de plek die het Meldpunt inmiddels in onze kerken heeft gekregen.

We hopen en bidden dat de betrokken kerken en alle andere betrokkenen het Meldpunt een warm hart blijven toedragen en dat, ondanks de verdrietige noodzaak, het werk van het Meldpunt de komende jaren door kan blijven gaan. Wij bidden onze God, of Hij medewerkers en het bestuur kracht en zegen bij hun werk wil geven.

Bestuurssamenstelling

Sinds de oprichting van de stichting is de heer H.R. Schaafsma voorzitter van het bestuur. Eind 2008 neemt de heer Schaafsma afscheid en wordt begin 2009 opgevolgd door mevrouw E.M. de Boer-Bouwmeester. Zij vertegenwoordigt de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt.

Vanaf februari 2005 worden de Christelijk Gereformeerde Kerken vertegenwoordigd door mevrouw T.T. Drayer- Quist. Mevrouw Drayer neemt het secretariaat voor haar rekening. Als vertegenwoordiger uit de Christelijk Gereformeerde Kerken zal zij in de loop van 2011 opgevolgd worden door mevrouw S. Rustenburg-van de Poppe.

Eind 2009 moet het bestuur helaas afscheid nemen van de heer L. van de Koppel. De heer Van de Koppel vertegenwoordigt de Nederlands Gereformeerde Kerken en treedt op als penningmeester. Deze bestuursfunctie blijkt helaas niet meer te combineren met zijn drukke loopbaan. In het jaar 2010 zijn de Nederlands Gereformeerde Kerken niet vertegenwoordigd en heeft het bestuur geen penningmeester. Op de eerste vergadering in januari 2011 mocht het bestuur de heer H. van Selst als bestuurslid begroeten. De heer Van Selst vertegenwoordigt de Nederlands Gereformeerde Kerken. Dankbaar heeft het bestuur in 2009 nog enkele malen gebruik gemaakt van de adviezen van het oud bestuurslid de heer A. Heystek.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur vergadert eens in het kwartaal. De vergaderingen zijn in de regel in Amersfoort. De medewerkers van het Meldpunt zijn op deze vergaderingen aanwezig en er is een terugkoppeling vanuit het werkveld.

Incidenteel hebben de bestuursleden telefonisch of via de mail contact met elkaar.

Er is meerdere malen contact met de medewerkers van het Meldpunt voor feedback, consult en meedenken.

Het bestuur neemt actief deel aan de jaarlijkse conferentie die gehouden wordt voor leden van de deputaatschappen van de drie samenwerkende kerken, leden van de klachten- en beroepscommissies en medewerkers Meldpunt.

Jaarlijks heeft het bestuur inbreng in de vergadering van het z.g. Harderwijker Beraad.

In 2010 is er de meerjarenbegroting vastgesteld. Deze begroting is opgenomen in hoofdstuk 6.

2. Het Meldpunt Misbruik

Bij het Meldpunt Misbruik kunnen mensen terecht die slachtoffer zijn geworden (of dreigen te worden) van seksueel misbruik door iemand die binnen de kerk een bepaalde taak of functie heeft. De vertrouwenspersoon van het Meldpunt, een deskundige hulpverlener, biedt een luisterend oor en begeleidt, indien gewenst, het slachtoffer bij het indienen van een klacht bij de klachtencommissie. Om misbruik te voorkomen geeft Het Meldpunt informatie en advies aan gemeenten of kerkelijke functionarissen.

Het Meldpunt Misbruik definieert seksueel misbruik in pastorale relaties als volgt:

“Onder misbruik verstaan wij iedere uiting van verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag, opzettelijk of onopzettelijk, gewenst dan wel ongewenst, in de vorm van seksuele handelingen en / of seksueel getinte toespelingen door een kerkelijk medewerker.”

Het Meldpunt Misbruik keurt elke seksueel getinte handeling dan ook af en verklaart dat seksueel misbruik de grens van persoonlijke integriteit overschrijdt en slachtoffers ernstig beschadigt. Seksueel misbruik in pastorale relaties schaadt het vertrouwen dat de gezagspositie met zich meebrengt. Dit is in strijd met wat ons in Gods Woord wordt voorgehouden ten aanzien van de omgang met de naaste.

Het Meldpunt Misbruik is een initiatief van de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Slachtoffers gaan voor

De eerste loyaliteit van het Meldpunt Misbruik ligt bij de slachtoffers. Zij zijn de partij die onrecht is aangedaan. Slachtoffers van misbruik weten vaak niet waar ze met hun vragen naar toe kunnen. Veel slachtoffers zwijgen uit angst, schaamte of schuldgevoel. Het Meldpunt Misbruik wil een veilige haven zijn waar slachtoffers hun verhaal kunnen doen en professioneel advies en begeleiding krijgen.

De praktijk heeft geleerd dat slachtoffers vaak een strijd met zichzelf en hun omgeving moeten voeren willen ze (h)erkenning krijgen. Recente ontwikkelingen in de Rooms-Katholieke Kerk zijn daar een illustratie van. Maar ook in de orthodoxe kerken moeten slachtoffers het vaak opnemen tegen een instantie of een persoon die meer macht heeft, en die een geziene plek inneemt in de gemeente. In een interview met het Nederlands Dagblad (“Het slachtoffer vertrekt vaak”, dd 05-12-2009) stelt Corrie Blijdorp dat het moeilijk is er in de kerk samen uit te komen als er een klacht op tafel komt. Slachtoffers vertrekken uiteindelijk vaak teleurgesteld uit de gemeente. “Het vraagt misschien wel teveel om er, ook op de lange termijn, zuiver en zorgvuldig mee om te gaan als kerkenraad.” En verderop: “Een valkuil in de kerk is dat er snel aan vergeving en verzoening wordt gewerkt, zodat alles weer ‘normaal’ kan doorgaan. Maar als een dader oprecht berouw heeft, moet dat blijken uit zijn optreden, ook op de lange termijn. De dader moet bereid zijn elders te kerken als het slachtoffer het moeilijk vindt hem tegen te komen in de kerk.”

Het slachtoffer heeft erkenning nodig dat er onrecht is gedaan. Als die erkenning ondubbelzinnig blijkt kan er bij het slachtoffer ruimte ontstaan voor vergeving en verzoening.

Geen doofpotcultuur

Slachtoffers hebben nogal eens de neiging om het misbruik te bagatelliseren. Ze hebben vaak wel het idee dat er ‘iets niet klopt’ maar zien dit niet direct als grensoverschrijdend gedrag of misbruik. In eerste instantie hebben slachtoffers veel gevoelens van loyaliteit naar de dader. Ze zijn aanvankelijk dan ook geneigd het misbruik toe te dekken en de schuld bij zichzelf te zoeken. Pas als ze na verloop van tijd gaan inzien dat het om grensoverschrijdend gedrag gaat, uitgerekend van die persoon waar zij vertrouwen aan hadden gegeven, dan ontstaat er vaak een enorme boosheid.

In de gemeente ontstaat ook al snel een mechanisme van ontkenning. Het kan niet waar zijn, dit is een respectabel man, hij geniet veel aanzien. In het interview in het Reformatorisch Dagblad (“Misbruik nooit in doofpot stoppen”, d.d. 07-07-2010) reageert Corrie Blijdorp hierop: “Dat is het kiezen van de gemakkelijkste weg. Zeker als een predikant van misbruik wordt beschuldigd, ontstaat er in een gemeente een grote crisis. Dat kan ertoe leiden dat mensen zeggen: Als die vrouw haar mond had gehouden, was er niets aan de hand geweest. Dat vind ik enorm schrijnend. Het is van belang dat een kerkenraad onvoorwaardelijk achter het slachtoffer gaat staan.”

Misbruikzaken moet je nooit in de doofpot stoppen, hoe ingewikkeld openheid ook lijkt. Het is niet goed voor slachtoffers, maar ook niet voor daders. Je confronteert een dader niet met zijn / haar gedrag en je geeft hem ook geen gelegenheid zijn / haar gedrag door middel van therapie of anderszins af te leren.

De kerk een veilige plaats

De kerk hoort een veilige plaats te zijn en gelukkig ervaren veel mensen die veiligheid ook. Toch is veiligheid niet vanzelfsprekend. Al te gemakkelijk kan een kerkelijk functionaris voor zichzelf de conclusie trekken: mij overkomt dat niet!

In 'Pro Ministerio' (november 2010), het blad van en voor predikanten in de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt schrijft het Meldpunt in haar bijdrage "De pastor op glad ijs":

"Wees niet te snel overtuigd dat het jou niet overkomt. Elk mens kan te maken krijgen met gevoelens die niet passen bij het beroep van pastor. Immers, ook al ben je predikant en ben je je bewust van je voorbeeldfunctie, je bent ook een mens, die gevoelig kan zijn voor macht, eigen gelijk, eigen onvervulde wensen, begeerte of verslaving.

Het vraagt zelfkennis en reflecterend vermogen om oneigenlijke gevoelens te ontdekken en vervolgens bespreekbaar te maken."

En vult u voor pastor gerust ouderling, jeugdwerker, diaken, koster en andere kerkelijke functies in.

Pastorale relaties zijn per definitie ongelijkwaardig. Kerkelijke functionarissen zijn te allen tijde verantwoordelijk voor de zuiverheid van de relatie. Zij zullen in hun contacten zorgvuldig het evenwicht moeten bewaken tussen betrokkenheid tonen en afstand bewaren.

Zo kan de kerk een veilige plaats zijn, zowel voor gemeenteleden als voor de kerkelijke functionarissen zelf.

Protocol

Zodra binnen een kerkelijke gemeente bekend wordt dat er sprake is van seksueel misbruik door een ambtsdrager of een andere kerkelijke werker ontstaat in de regel een zeer complexe situatie.

Op 15 juni 2010 presenteert het Meldpunt Misbruik het protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties. Hierin is een stappenplan opgenomen dat houvast biedt in een dergelijke situatie. Dit protocol is te vinden op: www.meldpuntmisbruik.nl.

In het begeleidend persbericht dat ter gelegenheid van deze presentatie is verspreid meldt het Meldpunt Misbruik:

"Het protocol is gebaseerd op het protocol van de PKN en komt daarmee goeddeels overeen. Onder de verantwoordelijkheid van de klachtencommissie inzake misbruik van pastorale en andere kerkelijke gezagsrelaties (CGK) en van de Deputaten Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties (GKV) en de Commissie Meldpunt Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties (NGK) heeft een commissie het PKN protocol – met toestemming – toegesneden op de situatie in genoemde kerkgenootschappen.

Complexe situatie

Zodra binnen een kerkelijke gemeente bekend wordt dat er sprake is van seksueel misbruik door een ambtsdrager of kerkelijk werker, ontstaat in de regel een zeer complexe situatie. Allerlei belangen en loyaliteiten kunnen door elkaar gaan lopen.

Het is dan niet eenvoudig de juiste keuze te maken, waarbij zoveel mogelijk recht wordt gedaan aan alle betrokkenen. Het protocol geeft stapsgewijs aanwijzingen hoe kerkenraden kunnen handelen in het geval misbruik wordt vermoed of heeft plaatsgevonden."

3. Preventie

Om misbruik in kerkelijke relaties zoveel mogelijk te voorkomen geeft het Meldpunt Misbruik advies en informatie aan predikanten, kerkenraden en andere personen met een kerkelijke functie.

Daarnaast wil zij gemeenteleden bereiken en meer bekendheid aan de doelstelling van het Meldpunt geven. In 2009 zijn posters en folders verspreid binnen de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Aan de Theologische Universiteit in Kampen verzorgt mevrouw Blijdorp gastlessen voor studenten van de masteropleiding theologie. Aan de GH te Zwolle en aan de CHE te Ede geeft zij deze lessen voor studenten van de opleiding Godsdienst en Pastoraal Werk. Deze lessen zijn gericht op bewustwording van de ongelijkwaardigheid van hun positie in de kerk bij de uitoefening van hun beroep. Verder bevatten de lessen informatie over het daderprofiel, het profiel van het slachtoffer en informatie over de doelstelling van het Meldpunt. Aan de hand van een aantal cases wordt de complexiteit van seksueel misbruik in kerkelijke relaties duidelijk gemaakt.

In een aantal gemeenten heeft het Meldpunt een voorlichtingsavond georganiseerd. Doel van deze voorlichting is preventie. Het Meldpunt reikt, naast voorlichting, handvatten aan voor een veilig klimaat in de kerken.

In september 2009 is naar alle redacties van kerkbladen van bovengenoemde kerkgemeenschappen een artikel verzonden met de titel "Het werd meer dan praten..." Hierin wordt de doelstelling en het standpunt van het Meldpunt met betrekking tot misbruik in kerkelijke relaties toegelicht. Jaarlijks verschijnt een advertentie en informatie over het Meldpunt in de handboeken van genoemde kerken.

Interviews en artikelen rondom seksueel misbruik in kerkelijke relaties zijn verschenen in het Nederlands Dagblad (5-12-2009), het Reformatorisch Dagblad (07-07-2010) en in het predikantenblad Pro Ministerio (november 2010).

Het Meldpunt Misbruik stimuleert kerken en gemeenten om vertrouwenspersonen aan te stellen. Voor hen organiseert het Meldpunt de cursus Interne Vertrouwenspersoon. Deze cursus is in de periode 2009-2010 viermaal gegeven.

4. Meldpuntcijfers

Het aantal contacten met het Meldpunt is in 2010 sterk gestegen. Zowel kerken als slachtoffers van seksueel misbruik in kerkelijke relaties weten het Meldpunt steeds beter te vinden. Ook de aandacht voor het misbruik in de Rooms-katholieke Kerk heeft het onderwerp seksueel misbruik opnieuw op de agenda gezet.

De contacten met het Meldpunt, weergegeven in onderstaande schema's, varieerden van eenmalige contacten tot veelvuldige, diepgaande overlegmomenten. Dit is afhankelijk van de soort hulpvraag.

Telefonische contacten, onderverdeeld in de kerkgenootschappen:

Kerkgenootschappen	2007	2008	2009	2010
Onbekend	5	5	2	4
GKV	33	13	13	36
NGK	2	-	1	14
CGK	4	3	3	13
Evangelische Gemeente	-	-	-	3
RK	-	1	-	6
PKN	3	3	2	1
TOTAAL aantal	47	25	21	77

De onderwerpen van deze telefonische contacten in aantallen:

Onderwerpen	2007	2008	2009	2010
Misbruik in kerkelijke relaties	12	5	4	18
Misbruik in familierelaties	4	7	2	3
Misbruik in andere relaties	-	-	2	14
Algemene advies vragen	25	11	10	23
Begeleiding van een zaak rondom misbruik	-	-	-	3
Protocol	-	-	2	6
Overig	6	2	1	10
TOTAAL aantal	47	25	21	77

Mailcontacten, weergegeven in aantallen en onderwerpen:

Onderwerpen	2007	2008	2009	2010
Informatie interne vertrouwenspersonen	10	12	15	8
Informatie en advies incest	3	2	4	3
Informatie en advies over Meldpunt en de website	-	-	8	10
Vraag naar protocollen	8	7	6	6
Aanvragen voor het opzetten van een gemeenteavond	-	-	3	1
Aanvragen vastgelopen zaken dader/slachtoffer	5	2	-	-
Grensoverschrijdend gedrag	4	2	6	14
Onderhouden van contacten met klagsters	-	-	10	50
Informatie Hulp en Recht / comm. Deetman	-	-	-	6
Overig	-	-	8	15
TOTAAL aantal	30	25	60	113

In 2010 vond, wegens de complexiteit van de problematiek 3 maal een face to face gesprek plaats.

5. Met het oog op de toekomst

“Nu u door Christus zozeer bemoedigd wordt en liefdevol getroost, nu er onder u zo’n grote verbondenheid met de Geest is, zo veel ontferming en medelijden, maak mij dan volmaakt gelukkig door eensgezind te zijn, één in liefde, één in streven, één van geest. Handel niet uit geldingsdrang of eigenwaan, maar acht in alle bescheidenheid de ander belangrijker dan uzelf.”

Filippenzen 2: 1 -3

De kerk moet een plaats zijn waar kinderen, vrouwen en mannen veilig zijn. De tekst uit Filippenzen zet ons daartoe aan. “De kerk, een veilige plaats” is niet een droom, het is een kernopdracht die het Meldpunt wil waarmaken door zich in te zetten op het gebied van hulpverlening, advies, preventie en voorlichting.

Het Meldpunt wil in 2011 een toerustingdag organiseren voor Interne Vertrouwens Personen (IVP) uit kerken die aan het Meldpunt verbonden zijn. Thema van die dag: “De kerk, een veilige plaats”. IVP-ers en andere aandachtsfunctionarissen op het gebied van een veilige kerk zullen handvatten aangereikt krijgen om het thema “De kerk, een veilige plaats”, blijvend onder de aandacht van de gemeente te brengen.

Het Meldpunt biedt de IVP een cursus aan. De cursus is gericht op het vergroten van kennis en het optimaliseren van attitude en vaardigheden.

Het Meldpunt wil de komende jaren meer aandacht vragen voor (de gevolgen van) seksueel misbruik van jongeren in de kerk. Het Meldpunt ondersteunt de ontwikkeling van een gedragscode voor jeugdwerkers en catecheten.

Op 9 december 2010 verschijnt het onderzoeksrapport van de commissie Deetman. Het betreft een onderzoek naar en advies over het functioneren van de kerkelijke instelling voor hulp aan en recht voor slachtoffers van seksueel misbruik in de Rooms-katholieke Kerk in Nederland. Het Meldpunt bestudeert dit rapport en houdt adviezen en conclusies tegen het licht van zijn eigen functioneren.

6. Financiële verantwoording

Jaarcijfers 2009 / 2010

Kosten

(alle vermelde bedragen zijn in Euro's)

	2009	2010
Personeelslasten	15.988,80	14.995,14
Bankkosten	96,42	97,82
Kamer van Koophandel	26,14	26,14
Drukwerk	2.589,67	1.548,85
Advertentiekosten	286,79	77,35
Bureaunkosten	79,95	
Representatiekosten	61,=	50,=
Resultaat	-/- 1.228,77	1.104,70
Totaal	17.900,=	17.900,=

BATEN

(alle vermelde bedragen zijn in Euro's)

	2009	2010
GKV (54%)	9.665,=	9.665,=
CGK (32%)	5.730,=	5.730,=
NGK (14%)	2.505,=	2.505,=
TOTAAL	17.900,=	17.900,=

Begroting 2011 – 2014

KOSTEN

(alle vermelde bedragen zijn in Euro's)

BEGROTING	2011	2012	2013	2014
Personeelslasten	17.400,=	17.800,=	18.200,=	18.600,=
Diversen	4.100,=	4.200,=	4300,=	4.400,=
TOTAAL	21.500,=	22.000,=	22.500,=	23.000,=

BATEN

(alle vermelde bedragen zijn in Euro's)

	2011	2012	2013	2014
GKV (54%)	11.502,=	11.556,=	11.610,=	11.610,=
CGK (32%)	6.816,=	6.848,=	6.880,=	6.880,=
NGK (14%)	2.982,=	2.996,=	3.010,=	3.010,=
TOTAAL	21.300,=	21.400,=	21.500,=	21.500,=
TE KORT	200,=	600,=	1.000,=	1.500,=

VERMOGEN

(alle vermelde bedragen zijn in Euro's)

	2011	2012	2013	2014
VERMOGEN	10.400,=	10.200,=	9.600,=	8.600,=
TEKORT tlv VERMOGEN	200,=	600,=	1.000,=	1.500,=
RESTEREND VERMOGEN	10.200,=	9.600,=	8.600,=	7.100,=